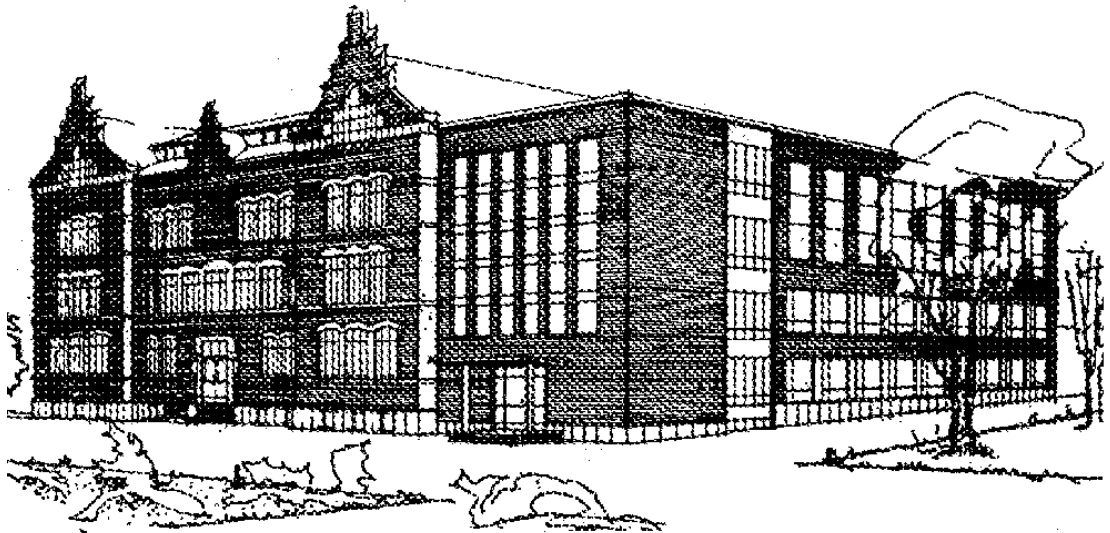

Tampereen yhteiskoulun lukio

OPINTO-OPAS 2020 – 2021

Tampereen yhteiskoulun lukio

Ilmaisutaidon erityislukio

Hallituskatu 32
33200 Tampere

<http://www.tyk.info>
tyk@tyk.info

050 330 1255 rehtori Tuija Flinck
050 449 1327 apulaisrehtori Jaana Hildén-Pohjola
050 441 2783 kanslia Anne Salminen
040 723 6655 opinto-ohjaaja Liisa Huhta
050 449 1385 opinto-ohjaaja Elsi Maijala
050 478 0080 opinto-ohjaaja Jarna Pasanen
050 449 1394 opinto-ohjaaja Kirsi Sirkka

Sähköpostisoitteet muodossa etunimi.sukunimi@tyk.info.

TUKENA OPINNOISSASI.....	4
RYHMÄNOHJAAJA JA RYHMÄ	4
OPINTO-OHJAAJA	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
KANSLIA	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
OPISKELIJAHUOLTO	5
ERITYISOPETTAJA	5
TUUTORIT.....	5
TYKIN ARKI	6
LUKUVUOSI JA JAKSOT	6
WILMA.....	6
LUKUJÄRJESTYS	6
OPPITUNNIT	7
PÄÄTTÖVIIKOT	7
LÄSNÄOLO OPPITUNNEILLA	7
OPISKELU LUKIOSSA	8
LUKION SUORITTAMINEN JA OPISKELUAIKA.....	8
OPISKELUSUUNNITELMAN LAATIMINEN.....	9
KURSSIVALINTOJEN JA LUKUJÄRJESTYKSEN TARKISTAMINEN.....	9
ITSENÄINEN OPISKELU.....	9
PAKOLLISTEN KURSSIEN KEVENTÄMINEN.....	10
OPPIMÄÄRÄN VAIHTAMINEN MATEMATIIKASSA JA KIELISSÄ.....	10
OPINTOJEN ARVIOINTI	11
KURSSIARVIOINTI	11
KURSSIARVOSANAN UUSIMINEN.....	12
OPPIAINEEN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINTI	12
LUKION KOKO OPPIMÄÄRÄN SUORITTAMINEN	13
VALTAKUNNALLISET PUHEKOKOET	13
ARVIOINNIN UUSIMINEN JA OIKAISU	13
MUUALLA SUORITETTUJEN KURSSIEN HYVÄKSILUKEMINEN JA OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN....	13
YLIOPPILASKIRJOITUKSET	14
LUKIODIPLOMIT.....	15
OPISKELIJATOIMINTA.....	15
OPISKELIJAKUNTA.....	15
TUUTORITOIMINTA	15
HARRASTUSTOIMINTA.....	15
KURSSIKUVAUKSET	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
VALTAKUNNALLISET LUKIOAINEET.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
ILMAISUTAITOAINIET	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

Tervetuloa persoonalliselle opintielle, tykkiläinen!

Koulusi — virallisesti Tampereen yhteiskoulun lukio — on lukio, jolla on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä ilmaisutaidon erityistehtävä. Ilmaisutaidon kursseilla opit ilmaisemaan itseäsi, vuorovaikutustaitoja sekä vastuunottoa. Kurssit tarjoavat vastapainoa teoreettisemmalle lukio-opetukselle, jonka tavoitteena on ylioppilastutkinnon suorittaminen ja samalla hyvien jatko-opintoedellytysten saaminen.

Kädessäsi olevan Opinto-oppaan tarkoitus on perehdyttää sinua kurssimuotoiseen opiskeluun lukiossa ja kertoa lukion käytännöistä. Tarvitset opasta koko lukioaikasi, joten pidäthän sen tallessa!

Koulutyö alkaa **tiistaina 11. elokuuta 2020**. Ensimmäisen vuoden opiskelijat tulevat kouluun **kello 9.00** liikuntasaliin (TYKin 2. kerros). Toisen vuoden opiskelijat ja abiturientit aloittavat syyslukukauden keskiviikkona 12. elokuuta klo 9.30.

Lukuvuoden alkaessa sinua ovat opastamassa tuutorit, ryhmänohjaajat ja opinto-ohjaajat. Koko koulun väki toivoo, että viihdyt koulussamme ja pääset hyvin alkuun lukiopolullasi!

Mistä lisätietoa?

Löydät tämä oppaan sisällön sekä koulumme opetussuunnitelman osoitteesta **www.tyk.info**.

Syyslukukauden alussa saat vielä **TYK-info 2020–2021** -lukuvuositedotteen, joka sisältää muun muassa opettajien yhteystiedot, tietoa opiskelijahuollon palveluista, päättöviikkojen aikataulut ja lukuvuoden tärkeitä päivämääriä.

*Tarvitset tätä opinto-opasta koko lukioaikasi
— säilytä tämä siis ehdottomasti!*

TUKENA OPINNOISSASI

RYHMÄNOHJAAJA JA RYHMÄ

Ryhmänohjaajasi toivottaa sinut tervetulleeksi kouluumme! Opintojen alkaessa saat oman noin 30 opiskelijan kotiryhmän. Ryhmänohjaaja on lähiohjaaja, jonka puoleen sinä ja kotiväkesi voitte kääntyä kaikissa asioissa. Ryhmänohjaaja pitää ryhmänohjaustuokion joka toinen viikko ja seuraa koko lukion ajan opintojesi edistymistä. Ensimmäisenä koulupäivänä saat ryhmänohjaajasi yhteystiedot. Välitä ne myös kotiin tiedoksi.

Syksyllä 2020 aloittavien opiskelijoiden ryhmänohjaajia ovat:

20A Anu Kivistö	20F Martti Leinonen
20B Heli Simola	20G Eila Eronen
20C Maija Kokkonen	20H Jussi Talja
20D Jouni Vedenoja	20I Jyri Siimes
20E Tero-Matias Junnila	

Sähköpostiosoitteet ovat etunimi.sukunimi@tyk.info.

OPINTO-OHJAAJA

Opinto-ohjaajat auttavat sinua lukio-opintojen suunnittelussa. Tapaat heidät heti opintojen alkaessa. Lukion opinto-ohjaus muodostuu oppitunneista, pienryhmäohjauksesta ja henkilökohtaisesta ohjauksesta. Saat ohjausta muun muassa kurssivalintoihin, ylioppilaskirjoitussuunnitelman laatimiseen, jatko-opintoihin ja työelämään liittyen. Erilaisissa opintojen pulmatilanteissa voit aina ottaa yhteyttä opinto-ohjaajaan. Opinto-ohjaajat työskentelevät yhteistyössä ryhmänohjaajan, rehtorin ja aineenopettajien kanssa.

Syksyllä 2020 aloittavien opiskelijoiden opinto-ohjaajia ovat:

20ABC Jarna Pasanen
20DEF Kirsi Sirkka
20GHI Elsi Maijala
20KON Liisa Huhta

Sähköpostiosoitteet ovat etunimi.sukunimi@tyk.info.

KANSLIA

Kansliassa voit asioida koulusihteerin kanssa muun muassa koulumatkatukeen, opintotukeen ja erilaisiin todistuksiin (opiskelutodistus, jaksotodistus) liittyvissä asioissa. Noudatathan kanslian aukioloaikoja!

OPISKELIJAHUOLTO

Opiskelijahuoltoon kuuluvat terveydenhoitajan, koululääkärin, lukiopsykologin, suun terveydenhuollon ja lukiokuraattorin palvelut pääsääntöisesti ajanvarauksella.

Terveydenhoitaja on tavattavissa päivittäin sekä avovastaanottoaikoina että ajanvarauksella. Terveydenhoitajan vastaanotolla voidaan tarvittaessa tehdä ajanvaraus lääkärille. Kaikille ensimmäisen vuoden opiskelijoille tehdään terveystarkastus lukuvuoden aikana.

Lukiopsykologi on tavattavissa koulullamme ajanvarauksella. Ajan voi varata Wilma-viestillä suoraan lukiopsykologilta.

Tampereen kaupungin **suun terveydenhuollon palvelut** ovat tamperelaisten nuorten käytettävissä. Vieraspaikkakuntalaiset opiskelijat voivat asioida kotikunnassa tai ilmoittautua hammashoitopalvelujen käyttäjäksi Tampereella.

Lukiokuraattori on tavattavissa pääsääntöisesti ajanvarauksella. Kuraattoriin voi olla yhteydessä esim. jaksamisen pulmissa, taloudellisen tilanteen tai ihmissuhteiden kuormittaessa sekä koulumotivaatioon tai päihteisiin liittyvissä asioissa.

Yhteys- ja ajanvaraustiedot löydät koulun kotisivuilta **www.tyk.info** sekä syksyisin jaettavasta TYK-infosta.

ERITYISOPETTAJA

Erityisopettaja tukee erilaisissa oppimisvaikeuksissa sekä tekee LUKI-testauksia.

Yhteys- ja ajanvaraustiedot löydät koulun kotisivuilta **www.tyk.info** sekä syksyisin jaettavasta TYK-infosta.

TUUTORIT

Tuutorit ovat toisen vuoden opiskelijoita, jotka auttavat sinua pääsemään sisään TYKin arkeen ja lukio-opiskeluun. Tapaat tuutorit heti ensimmäisenä päivänä. Ohjauksen lisäksi he järjestävät myös yhteistä tekemistä uusille opiskelijoille. Kysy tuutoreilta rohkeasti mieltä askarruttavista asioista!

TYKIN ARKI

LUKUVUOSI JA JAKSOT

Lukuvuosi jakautuu kuuteen jaksoon. Jakson pituus on noin kuusi viikkoa. Jokaisessa jaksossa on oma lukujärjestys. Opiskelet lukiossa vähintään 75 kurssia. Yksi kurssi jaetaan 70 minuutin mittaisiin oppitunteihin. Yhden jakson aikana opiskellaan yleensä 4–6 kurssia, joilla jokaisella on neljä oppituntia viikossa.

Ilmaisutaitoaineita ja joitain muita kursseja opiskellaan myös hajautetusti. Tällöin kurssi opiskellaan siten, että 70 minuutin mittaisia oppitunteja on kaksi viikossa kahden jakson (1–2 jaksossa, 3–4 jaksossa ja 5–6 jaksossa) ajan. Koodin 7 kurssit opiskellaan kolmen jakson aikana (syksy tai kevät), jolloin kerran viikossa on 90 minuutin mittainen oppitunti.

WILMA

Wilma on koulun ensisijainen viestintäkanava, ja sitä tulee seurata säännöllisesti. Wilmassa näet lukujärjestyksesi ja teet kurssivalintasi, seuraat opintosuorituksiasi, luet tiedotteita ja viestit opettajien kanssa. Opiskelija kirjaa itse Wilmaan myös oman henkilökohtaisen ylioppilaskirjoitussuunnitelmansa.

Alaikäisen opiskelijan huoltajat seuraavat Wilmassa etenemistä opinnoissa, selvittävät opiskelijan poissaolot, viestivät opettajien kanssa, tekevät poissaoloanomukset sekä lukevat koulun tiedotteita. Wilmaa käyttävät myös lukion muu henkilökunta sekä terveydenhoitaja.

Sinä ja huoltajasi saatte omat erilliset käyttäjätunnukset, salasanat ja ohjeet Wilmaan kirjautumiseksi.

LUKUJÄRJESTYS

Ensimmäisen jakson lukujärjestyksen saat valmiina koulun alkaessa. Myöhempiin jaksoihin teet itse omat lukujärjestyksesi valitsemalla kurssit Wilman kurssitarttimesta. Opintojen alussa laadit opiskelusuunnitelman, jonka pohjalta lukujärjestykset tehdään. Ensimmäisen jakson opinto-ohjauksen tunneilla opetellaan opiskelusuunnitelman ja lukujärjestyksen tekeminen. Myös tuutorit ovat apunasi.

OPPITUNNIT

Päivän ensimmäinen oppitunti alkaa klo 8.20 ja viimeinen päättyy klo 15.30. Poikkeus on maanantai, jolloin viimeinen tunti päättyy klo 15.45 johtuen maanantain 7 koodin opetuksesta.

TYKissä ruokaillaan neljässä puoli tuntia kestävässä ruokavuorossa päivän 3. oppitunnin aikana. Oppituntikohtaiset ruokavuorot näet koulumme kotisivuilta ja ruokalan oven vierestä.

Ryhmänohjaustuokiot ovat parillisten viikkojen maanantaisin ensimmäisellä välitunnilla.

PÄÄTTÖVIKOT

Mahdolliset kurssikokeet pidetään jakson viimeisten kahden viikon aikana. Päätöviikkojen aikana noudatetaan erillistä lukujärjestystä, jolloin koulupäivä jakautuu kahteen 140 minuutin pituiseen oppituntiin. Opiskelemissasi aineissa nämä oppitunnit ovat peräkkäisinä päivinä siten, että aineen ensimmäinen 140 minuutin oppitunti on iltapäivällä ja toinen seuraavana aamuna. Oma päätöviikkojen aikainen lukujärjestyksesi näkyy Wilmassa. Syksyllä jaettavassa TYK-infossa ja kotisivuilla on näkyvissä päätöviikkojen tuntikaavio.

Koulussamme käytetään ja kehitetään erilaisia arviointitapoja. Kaikki oppitunnit pidetään päätöviikkojen lukujärjestyksen mukaisesti, vaikka erityistä koetta ei mahdollisesti olisikaan. Päätöviikkojen oppituntien aikana voidaan muun muassa osallistua ilmaisutaitoryhmien esityksiin, tehdä vierailuja koulun ulkopuolelle tai opiskella lisää kurssin sisältöjä.

1. oppitunti 8.20–9.30 Parillisten viikkojen maanantaisin RO klo 9.30–9.50		
2. oppitunti 9.50–11.00		
1. ruokavuoro	3. oppitunti...	3. oppitunti 11.10–12.20
3. oppitunti 11.40–12.50	2. ja 3. ruokavuoro ... 11.10–12.50	4. ruokavuoro
4. oppitunti 13.00–14.10		
5. oppitunti 14.20–15.30 Huom! Maanantaisin 7-koodin tunti on klo 14.15–15.45!		

LÄSNÄOLO OPPITUNNEILLA

Säännöllinen osallistuminen opetukseen on lukio-opintojen suorittamisen edellytys. Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä (LL 30 §). Lääkärintodistuksella varmennetut sairaudesta johtuvat pitkäkestoiset poissaolot käsitellään erikseen. Jos joudut olemaan poissa oppitunnilta esimerkiksi sairastumisen vuoksi, poissaolot selvitetään Wilmassa.

- Opettaja merkitsee poissaolon oppitunnilta Wilmaan.
- Alaikäisen poissaolon Wilmassa selvittää huoltaja. Täysi-ikäinen opiskelija selvittää itse poissaolonsa.
- Mikäli poissaoloja on niin runsaasti, että kurssin arvioinnin edellytykset eivät toteudu, kurssi on opiskeltava uudelleen. Arvioinnin edellytyksiä ovat muun muassa osallistuminen opetukseen, kurssin tehtävien suorittaminen

ja mahdollinen kurssikoe. Ole poissaoloista aina yhteydessä kurssin opettajaan tilanteen selvittämiseksi.

- Ennalta tiedossa olevaan poissaoloon on pyydettävä lupa. Kolmeen päivään asti luvan myöntää ryhmänohjaaja, pidempiin poissaoloihin apulaisrehtori. Poissaoloanomus tehdään Wilmassa erillisellä lomakkeella.
- Jos sairaus kestää enemmän kuin kolme päivää, on asiasta ilmoitettava ryhmänohjaajalle.
- Kahden viikon tai sitä pidemmästä poissaolosta on **aina** tuotava lääkärin todistus kansliaan.
- Ryhmänohjaaja seuraa läsnäoloasi ja opintojesi etenemistä säännöllisesti.

Itsenäisesti suorittavien kurssien opiskelusta opiskelija laatii yhdessä opettajan kanssa suunnitelman, jota opiskelija sitoutuu noudattamaan.

OPISKELU LUKIOSSA

LUKION SUORITTAMINEN JA OPISKELUAIKA

Tampereen yhteiskoulun lukio on kurssimuotoinen lukio. Se tarkoittaa sitä, että laadit henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jonka mukaan suoritat kursseja. Lukujärjestyksesi kuhunkin jaksoon muodostuu Wilman kurssitarjottimelta valitsemistasi kursseista.

Lukion aikana suoritat

- **pakollisia kursseja (pa),**
- **valtakunnallisia syventäviä kursseja (vsy),**
- **valtakunnallisia soveltavia kursseja (vso),**
- **koulukohtaisia syventäviä kursseja (ksy) ja**
- **koulukohtaisia soveltavia kursseja (kso).**

Pakolliset kurssit ovat kaikille yhteisiä, syventävät ja soveltavat puolestaan valinnaisia. Kaikki ilmaisutaitokurssit ovat koulukohtaisia soveltavia kursseja.

Koko lukion aikana on suoritettava vähintään 75 kurssia. Opiskelusuunnitelmasi mukaan niistä on oltava vähintään 47–51 valtakunnallista pakollista ja vähintään 10 valtakunnallista syventävää kurssia. Mikäli opiskelet 12 ilmaisutaitokurssia (ks. s. 10), valtakunnallisten pakollisten kurssien määrä on 39–43.

Lukion suoritus aika on yleensä 3 vuotta. Opintoajan pidentäminen 3,5 tai 4 vuoteen on mahdollista erityisistä syistä. Lupa pidentämiseen pyydetään rehtorilta. Luvan saatuaan opiskelija tekee opiskelusuunnitelman yhdessä opinto-ohjaajansa kanssa.

OPISKELUSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Opiskelusuunnitelmasi tarkentuu opintojen aikana tekemiesi valintojen mukaan. Ensimmäisenä vuonna suoritat enimmäkseen pakollisia kursseja. Syvennäviä ja soveltavia kursseja on mielekästä valita mahdollisimman laajasti niissä oppiaineissa, joihin haluat keskittyä ja joissa mahdollisesti osallistut ylioppilaskokeeseen. Priorisointi auttaa sinua jaksamaan ja pääsemään mahdollisimman hyvään lopputulokseen lukio-opinnoissasi.

Samassa oppiaineessa voi eri opiskelijoilla olla erilaajuiset oppimäärät riippuen opiskelijan kurssivalinnoista. Pakolliset kurssit on kuitenkin aina suoritettava (poikkeuksena kurssien keventäminen).

Suosittelun kurssimäärä ensimmäisenä ja toisena opiskeluvuonna on 28–32 kurssia ja kolmantena vuonna noin 15–20 kurssia, jolloin koulupäivien pituus ja jakson työmäärä pysyvät kohtuullisina. Opintojen aikana voit tehdä ohjelmaasi lisäyksiä, jos koet jaksavasi. Soveltavien kurssien kokonaismääräksi koko opiskeluaikana suositellaan enintään noin 15 kurssia, joista enintään 12 kurssia voi olla ilmaisutaitoaineita.

Kursseja suoritetaan eri oppiaineissa suositellun järjestyksen mukaan. Erityisesti äidinkiessä, vieraissa kielissä ja matematiikassa kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä. Löydät suosituksen kurssien suoritusjärjestyksestä muun muassa tämän opinto-oppaan kurssikuvauksista. Jos suositusjärjestyksestä on tarpeen poiketa, sovi asiasta aineenopettajan kanssa.

KURSSIVALINTOJEN JA LUKUJÄRJESTYKSEN TARKISTAMINEN

Suurimmassa osassa oppiaineita sama kurssi järjestetään lukuvuodessa useita kertoja. Voit siis hyvin pitkälle vaikuttaa itse lukujärjestyksesi muodostumiseen. Joitain kursseja esimerkiksi A-kielissä ja B3/B2-kielissä järjestetään kuitenkin vain yhden kerran. Ota nämä huomioon opiskelusuunnitelmaa laatiessasi.

Voit tehdä muutoksia kurssivalintoihisi ja lukujärjestykseen itse ennen jokaisen jakson alkua noin viikon ajan Wilmassa, kun kurssitarjotin on auki. Tee muutokset laatimasi opiskelusuunnitelman mukaan. Huolehdi, että opinnot etenevät tasaisesti ja kursseja kertyy riittävä määrä. **Muutokset on tehtävä ennen jakson alkamista.**

Kurssitarjottimen ollessa suljettu muutoksia kurssivalintoihin voivat tehdä opinto-ohjaajat.

ITSENÄINEN OPISKELU

Lukiossa voit opiskella kursseja myös itsenäisesti. Jos haluat suorittaa kurssin itsenäisesti, täytä erillinen lomake. Kun opettaja on hyväksynyt kurssin suorittamisen itsenäisesti, saat ohjeet kurssin suorittamisesta. Osa itsenäisesti suoritettavista kursseista löytyy myös Wilman kurssitarjottimesta jaksottamattomista kursseista.

PAKOLLISTEN KURSSIEN KEVENTÄMINEN

Opiskelijalla, joka suorittaa 12 ilmaisutaitokurssia, on oikeus ns. **keventää** eli jättää pois enintään 8 valtakunnallista pakollista kurssia. Jokaisessa oppiaineessa opiskelijan on kuitenkin suoritettava vähintään puolet valtakunnallisista pakollisista kursseista. Jos oppiaineessa on vain yksi pakollinen kurssi, sitä ei voi jättää pois. Ohjeet keventämisestä annetaan lukiossa ensimmäisen lukuvuoden aikana.

Oppiaineissa, joissa osallistut ylioppilaskokeeseen, et voi keventää, sillä osallistumisoikeus edellyttää pakollisten kurssien suorittamista.

OPPIMÄÄRÄN VAIHTAMINEN MATEMATIIKASSA JA KIELISSÄ

Lukio-opintojen alkaessa valitset opiskelusuunnitelmaasi matematiikassa ja kielissä eritasoisia oppimääriä. Oppimäärää on mahdollista vaihtaa opintojen aikana. Ylioppilaskokeessa on myös mahdollista tietyin edellytyksin suorittaa eritasoinen koe kuin opiskeltu oppimäärä.

Matematiikan oppimäärän vaihtaminen pitkästä lyhyeen

Matematiikan oppimäärän vaihtaminen pitkästä lyhyeen oppimäärään tehdään **opinto-ohjaajan kanssa**. Jo suoritettut pitkän matematiikan kurssit korvaavat vaihdossa osan lyhyen oppimäärän kursseista. Opiskelijan on suoritettava ne lyhyen matematiikan kurssit, joita hänen suorittamansa pitkän matematiikan kurssit eivät vastaa sisällöltään. Lyhyen matematiikan pakolliseen oppimäärään kuuluvat kurssit MAY1 ja MAB2–MAB6.

Alla luetellut pitkän matematiikan kurssit vastaavat lyhyen matematiikan kursien sisältöjä seuraavasti:

Kurssi MAA2	korvaa kurssin MAB2 .
Kurssi MAA3	korvaa kurssin MAB3 .
Kurssi MAA6	korvaa kurssin MAB7 .
Kurssi MAA8	korvaa kurssin MAB4 .
Kurssi MAA10	korvaa kurssin MAB5 .

Sisällöltään vastaavan pitkän matematiikan kurssin arvosana siirtyy sellaiseen lyhyen matematiikan kurssin arvosanaksi. Opiskelijalla on oikeus halutesaan korottaa pitkältä matematiikalta suoraan siirtyneitä kurssiarvosanoja osallistumalla vastaavan lyhyen matematiikan kurssin kokeeseen. Tällöin opiskelija sopii kokeen suorittamisesta opettajan kanssa ja tulee kokeeseen tai uusintakokeeseen osallistumatta opetukseen. Korotusta voi yrittää kerran. Parempi arvosana jää voimaan.

Kurssin arvosanaa voi korottaa myös osallistumalla normaalisti kyseiselle lyhyen matematiikan kurssille.

Ne pitkän matematiikan hyväksytysti suoritettut kurssit, jotka eivät korvaa suoraan mitään lyhyen matematiikan kurssia, lasketaan lyhyen matematiikan

koulukohtaisiksi syventäviksi kursseiksi. Kysy lisätietoja matematiikan opettajilta tai opinto-ohjaajalta.

Kielen oppimäärän vaihtaminen

Voit vaihtaa kielen oppimäärän tasoa lukio-opinnoissasi. Esimerkiksi toisen kotimaisen kielen eli B1-ruotsin voi vaihtaa A-ruotsiksi ja B2-saksan A-saksaksi. Edellytyksenä vaihdettaessa vaativampaan oppimäärään on hyvä opintomenestys. Halutessasi voit myös jatkaa peruskoulussa aloitettua A-kieltä B2/B3-tasoisena kielenä lukiossa.

Oppimäärän tason vaihtamisesta voit tiedustella kielen opettajilta ja opinto-ohjaajalta.

OPINTOJEN ARVIOINTI

KURSSIARVIOINTI

Opettaja kertoo kurssin alussa arviointiin vaikuttavat asiat sekä kurssilla käytettävät arviointitavat. Arviointiperusteet on kirjattu opetussuunnitelmaan.

Kurssit arvioidaan joko numeroin tai suoritusmerkinnällä: **4** (hylätty), **5** (välttävä), **6** (kohtalainen), **7** (tydyttävä), **8** (hyvä), **9** (kiitettävä), **10** (erinomainen). Suoritusmerkinnät ovat **S** (= suoritettu) ja **H** (= hylätty).

Kurssit arvioidaan eri tavoin opetussuunnitelmasta riippuen:

- Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroin. Poikkeuksena ovat opinto-ohjauksen ja teemaopintojen kurssit, joista annetaan suoritusmerkintä.
- Valtakunnalliset soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.
- Ilmaisutaitokursseista annetaan pääsääntöisesti numeroarvosana.
- Muista koulukohtaisista syventävistä ja soveltavista kursseista annetaan suoritusmerkintä.

Jos kurssin suoritukset ovat kesken — esimerkiksi koe tai arvioinnin edellyttämiä tehtäviä puuttuu — arvosanaksi annetaan **T** (= täydennettävä suoritus). Täydennyksen suorittamisesta on sovittava kurssin opettajan kanssa, ja se on hoidettava kuntoon mahdollisimman pian seuraavan jakson aikana.

Keskeytetystä kurssista annetaan merkintä **K** (= keskeytetty). Keskeytettyä kurssia ei voi täydentää, vaan se on kurssisuorituksen saamiseksi opiskeltava uudelleen.

KURSSIARVOSANAN UUSIMINEN

Hylätyn kurssin (arvosana 4) saa uusia kerran uusintakuulustelussa. Jos opiskelija on sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi estynyt osallistumaan kurssikokeeseen, on siitä esitettävä poissaoloselvitys. Jos opiskelija on ilman hyväksyttävää syytä tai poissaoloselvitystä pois kurssikokeesta, hän menettää oikeutensa osallistua kurssikokeeseen uusintapäivänä ja koko kurssi on suoritettava uudelleen opetukseen osallistuen.

Uusintakuulusteluun on osallistuttava jakson päättymistä seuraavana uusintakuulustelupäivänä, jos opiskelijalla ei ole erityistä syytä muulle koejärjestelylle. Sen jälkeen kurssin suorittaminen edellyttää osallistumista uudelleen opetukseen. Uusintakuulusteluun ilmoittaudutaan Wilmassa.

Hyväksytyjä kurssiarvosanoja voi korottaa vain pakottavista syistä ainoastaan osallistumalla uudelleen kurssin opetukseen. Yksittäisellä kurssiarvosanalla on harvoin isoa merkitystä — kurssin uusimisen sijasta on paljon hyödyllisempää suunnata energia seuraavien kurssien opiskelemiseen kunolla.

OPPIAINEEN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINTI

Oppiaineen oppimäärä muodostuu niistä kursseista, jotka opiskelija on sisällyttänyt opiskelusuunnitelmaansa. Oppiaineen oppimäärän kurssien lukumäärä voi siis olla erilainen eri opiskelijoilla.

Oppiaineen oppimäärän arvosana on opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten kurssiarvosanojen keskiarvo (ns. päättöarvosana). Opettajat voivat harkinnanvaraisesti korottaa oppimäärän päättöarvosanaa.

Kunkin oppiaineen oppimäärä on hyväksytysti suoritettu, kun opiskelija on suorittanut vähintään $\frac{2}{3}$ opinto-ohjelmansa mukaisista oppiaineen oppimäärän pakollisista ja valtakunnallisista syventävistä kursseista hyväksytysti. Oppiaineen oppimäärässä opiskelijalla voi olla hylättyjä kurssiarvosanoja seuraavasti:

Jos olet opiskellut pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja opiskelusuunnitelmasi mukaan,	voi hylättyjä (4) arvosanoja olla enintään:
1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Matematiikan yhteinen kurssi MAY1 luetaan opiskelijan suorittamaan matematiikan oppimäärään mukaan. Teemaopintojen valtakunnalliset syventävät kurssit eivät muodosta oppimäärää, vaan ne ovat erillisiä kursseja.

Oppiaineen arvosanaa on mahdollista korottaa erikseen sovittavissa tenteissä. Lisätietoja saat aineenopettajilta. Mahdollinen korotustenttiin osallistuminen on ajankohtaista lukio-opintojen loppuvaiheessa.

LUKION KOKO OPPIMÄÄRÄN SUORITTAMINEN

Saat lukion päättötodistuksen koko lukion oppimäärästä, kun olet suorittanut kaikki henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaasi kuuluvat oppimäärät hyväksytysti. Vähimmäiskurssimäärä on 75, mikä pitää sisällään

- lukion pakollisia kursseja 47–51,
- valtakunnallisia syventäviä kursseja vähintään 10 ja
- lisäksi soveltavia kursseja, teemaopintokursseja ja muita kursseja valintasi mukaan.

Päättötodistuksessa arvioidaan numeroin pakollisten aineiden, valinnaisten vieraiden kielten ja ilmaisutaitoaineiden oppimäärät. Suoritusmerkintä annetaan opinto-ohjauksesta ja teemaopintojen kursseista. Suoritusmerkinnän opiskelija voi halutessaan saada myös liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelija on suorittanut vain yhden kurssin, sekä sellaisista valinnaisista vieraista kielistä, joissa hän on suorittanut vain kaksi kurssia.

Ylioppilastodistuksen saamisen ehtona on sekä lukion päättötodistus että hyväksytysti suoritettu ylioppilastutkinto.

VALTAKUNNALLISET PUHEKOKEET

Koulussamme on mahdollisuus osallistua valtakunnalliseen äidinkielen suullisen viestinnän päättökokeeseen sekä valtakunnallisiin suullisen kielitaidon kokeisiin toisen kotimaisen kielen, englannin, saksan ja ranskan kielissä. Kokeisiin osallistutaan opintojen loppuvaiheessa ennen ylioppilaskirjoituksia. Lisätietoa saat kielten opettajilta.

ARVIOINNIN UUSIMINEN JA OIKAISU

Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Jos opiskelija on tyytymätön tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, oikaisua voi pyytää aluehallintovirastolta.

MUUALLA SUORITETTUJEN KURSSIEN HYVÄKSILUKEMINEN JA OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN

Opiskelijalla on oikeus sisällyttää lukion oppimäärään muualla suoritettuja opintoja, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lukion opetussuunnitelman mukaisia. Lisäksi koulun ulkopuolella hankittua osaamista voidaan tiettyin ehdoin tunnustaa osaksi lukio-opintoja. Vaihto-opiskelijoilla on oikeus hyväksilukea vaihto-opiskelijavuotena suorittamia opintoja.

Muiden muualla suoritettujen kurssien kuin lukion pakollisten ja valtakunnallisten syventävien hyväksilukeminen ja muun osaamisen tunnustaminen kannattaa selvittää ennen opiskelusuunnitelman laatimista esimerkiksi opinto-ohjaajan kanssa keskustelemalla. Hyväksilukemista ja osaamisen tunnustamista hakee opiskelija ja siitä päättää rehtori.

Tampereella on monipuoliset mahdollisuudet opiskella oman koulun ulkopuolella lukio-opintoihin sisällytettäviä opintoja mm. muissa lukioissa, toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa ja korkeakouluissa. Opetusta tarjotaan sekä lähi- että verkko-opetuksena. Opintoja tarjoavat esimerkiksi:

- Tampereen kaupungin muut lukiot, lisätietoa oppilaitosten omilta kotisivuilta,
- KOROTA-tarjottimen korkeakouluopinnot lukiolaisille <http://korota.blogit.tampere.fi/> ja
- Tampereen kesäyliopiston abi- ja lukiolaiskurssit www.tampereenkesäyliopisto.fi.

Kursseille ilmoittautuminen tapahtuu yleensä sähköisesti. Lisätietoja opiskelusta ja ilmoittautumisesta saat myös opinto-ohjaajilta. Osa kursseista on opiskelijalle ilmaisia ja osa maksullisia. Maksut vaihtelevat kursseittain ja oppilaitosten yhteistyösopimusten mukaan. Lue ohjeet tarkasti ennen kurssille ilmoittautumista.

YLIOPPILASKIRJOITUKSET

Ylioppilastutkinto suoritetaan lukio-opintojen loppuvaiheessa. Opiskelijan on suoritettava **viisi ylioppilaskoetta**, joihin sisältyy

- äidinkielessä ja kirjallisuudessa järjestettävä koe sekä
- valinnan mukaan vähintään kolme koetta ryhmästä, johon kuuluvat matematiikan, toisen kotimaisen kielen, vieraan kielen ja reaaliaineen koe.
- Opiskelija päättää itse, minkä viidennen kokeen suorittaa, esimerkiksi toisen reaaliaineen kokeen tai vieraan kielen.

Lisäksi opiskelija voi halutessaan sisällyttää tutkintoon myös muita kokeita.

Ylioppilastutkinto tulee suorittaa enintään kolmen peräkkäisen koekerran aikana.

Ylioppilaskokeeseen osallistuminen edellyttää, että kokelas on ennen koetta suorittanut

- 1) kyseisessä aineessa vähintään **pakolliset** kurssit, tai
- 2) vähintään **kolme** kurssia, jos on kyse vieraan kielen lyhyestä oppimäärästä (**B2** ja **B3**).

Ylioppilaskirjoitusten tehtävät perustuvat kaikkien pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien hallintaan. Kirjoitettavissa aineissa kannattaa opiskella kursseja mahdollisimman laajasti.

LUKIODIPLOMIT

Voit suorittaa teatterin, tanssin, kuvataiteen, liikunnan, musiikin tai median lukiodiplomin. Lukiodiplomien suorittaminen ajoittuu yleensä lukio-opintojen loppuvaiheeseen. Musiikissa ja liikunnassa lukiodiplomin suorittamista varten aineistoa kerätään koko lukioajalta. Diplomeista saat lisätietoa opinto-oppaan kurssikuvauksista ja opettajilta.

OPISKELIJATOIMINTA

OPISKELIJAKUNTA

Opiskelijakunta järjestää koulussamme monenlaisia tapahtumia ja on mukana vaikuttamassa koulumme toimintaan. Aktiivisesta osallistumisesta opiskelijakunnan hallituksen toimintaan saa yhden teemaopintokurssin (TO3).

TUUTORITOIMINTA

Tuutorit ohjaavat ja tukevat uusia opiskelijoita erityisesti opintojen alussa sekä kertovat opiskelusta lukiossa koulussamme vieraileville ysiluokkalaisille. Aktiivisesta tutortoiminnasta saa suorituksen opinto-ohjauskurssista OP4.

HARRASTUSTOIMINTA

TYKissä toimii useita harrastuskerhoja muun muassa jääkiekosta, shakista tai elokuvista kiinnostuneille. Kysy kerhojen toiminnasta ja lähde rohkeasti mukaan!

Yhdessä persoonalliselle opintielle

Tampereen yhteiskoulun lukiossa opiskeltavien yleissivistävien ja ilmaisullisten tietojen ja taitojen tarkoitus on, että jokainen voi kehittää omaa persoonallista lahjakkuuttaan. Tavoitteen saavuttamiseksi koulumme tarjoaa monipuolisen valikoiman eri oppiaineita, joita opiskelija voi valita opintoihinsa. Koulussamme järjestetään yhdessä tapahtumia ja tilaisuuksia, jotka luovat yhteishenkeä, tuovat onnistumisen iloa ja edistävät toisen työn kunnioittamista.

Arvotavoitteet

Tampereen yhteiskoulun lukiossa tuemme toistemme persoonallista kasvua ja elinikäistä kehitystä.

Sivistys

Tampereen yhteiskoulun lukiossa opiskelemme monipuolisia tietoja ja taitoja, joiden avulla opimme hahmottamaan maailmaa realistisesti, rakentavasti ja uudistusmyönteisesti. Omaksuttu sivistys näkyy hyvänä käytöksenä ja henkisenä kypsyytenä. Lukiossa vaalimme koulun perinteitä ja kulttuuriperintöä ja pyrimme omalla toiminnallamme kehittämään niitä. Opimme sopeutumaan muutokseen ja näkemään mahdollisuudet yhteiskunnan kehityksessä.

Luovuus

Arvostamme luovaa työskentelyä, johon kuuluvat tiedon jäsentely, ongelmien havaitseminen ja ratkaiseminen sekä uuden tuottaminen tieteissä ja taiteissa. Luovuus on kansalaistaitoa, johon sisältyy ilmaisun lisäksi taito vastaanottaa ja arvostaa taide-elämyksiä.

Vastuullisuus

Otamme vastuuta yhteisön jäsenistä kunnioittamalla ja kannustamalla toisiamme. Työskentelemme ja toimimme vastuullisesti ja arvostamme yritteliäisyyttä. Opimme ottamaan vastuuta ympäristöstä ja yhteiskunnasta.